

USTAWA

z dnia 29 czerwca 1983 r.

o poprawie gospodarki przedsiębiorstwa państwowego oraz o jego upadłości.

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. Ustawa określa zasady postępowania zmierzającego do poprawy gospodarki przedsiębiorstwa państwowego oraz warunki, zasady i tryb postępowania upadłościowego w stosunku do przedsiębiorstwa państwowego.

Art. 2. 1. Przepisy niniejszej ustawy stosuje się do przedsiębiorstw państwowych objętych przepisami ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. Nr 24, poz. 122 i z 1982 r. Nr 45, poz. 289), zwanej dalej „ustawą o przedsiębiorstwach państwowych”.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określić zakres stosowania niniejszej ustawy do przedsiębiorstw państwowych, o których mowa w art. 5 ustawy wymienionej w ust. 1.

Art. 3. Przedsiębiorstwa użyteczności publicznej podlegają niniejszej ustawie, z tym że nie mogą być one postawione w stan upadłości, jeżeli ich dalsze istnienie jest uzasadnione celami, do których realizacji zostały utworzone.

Rozdział 2

Postępowanie wewnętrzne.

Art. 4. Postępowanie wewnętrzne mające na celu poprawę gospodarki przedsiębiorstwa wszczynają się, gdy wyniki działalności przedsiębiorstwa grożą zamknięciem jego działalności stratą w rozumieniu ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 54, Nr 44, poz. 288 i Nr 45, poz. 289).

Art. 5. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa państwowego jest obowiązany do niezwłocznego pisemnego zawiado-

mienia rady pracowniczej przedsiębiorstwa, jego organu założycielskiego, banku finansującego działalność przedsiębiorstwa oraz właściwej terenowo izby skarbowej o prowadzeniu działalności gospodarczej przedsiębiorstwa z wynikami uzasadniającymi wszczęcie postępowania wewnętrznego.

2. Bank finansujący działalność przedsiębiorstwa oraz organy kontroli państwowej zawiadamiają organy przedsiębiorstwa oraz organ założycielski o wystąpieniu przesłanek wszczęcia postępowania wewnętrznego, jeżeli zostały one ujawnione w toku prowadzonych przez nie czynności.

3. Jeżeli zawiadomienia dokonał inny organ niż dyrektor przedsiębiorstwa i zachodzą przesłanki określone w art. 4, organ założycielski przedsiębiorstwa wzywa niezwłocznie dyrektora przedsiębiorstwa do dokonania czynności, o których mowa w art. 6, zawiadamiając o tym radę pracowniczą przedsiębiorstwa.

Art. 6. 1. W terminie miesiąca od dnia zawiadomienia, o którym mowa w art. 5 ust. 1, lub wezwania, o którym mowa w art. 5 ust. 3, dyrektor przedsiębiorstwa jest obowiązany przedstawić radzie pracowniczej przedsiębiorstwa:

- 1) informację o stanie gospodarki przedsiębiorstwa i przyczynach złego jej stanu,
- 2) projekt programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa.

2. Jeżeli jednak stan gospodarki przedsiębiorstwa uzasadnia ocenę, że zły stan gospodarki ma charakter przejściowy, dyrektor przedsiębiorstwa może się ograniczyć do poinformowania rady pracowniczej o przyczynach i przewidywanym okresie trwania tego stanu oraz o środkach zmierzających do jego poprawy. Rada pracownicza może zobowiązać dyrektora do przedstawienia jej materiałów wymienionych w ust. 1.

Art. 7. Projekt programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa powinien w szczególności określać:

- 1) przedsięwzięcia zmierzające do osiągnięcia dodatniego wyniku finansowego, w szczególności poprzez podniesienie efektywności działalności gospodarczej przedsiębiorstwa,
- 2) okres realizacji programu.

Art. 8. 1. W terminie 14 dni od przedstawienia przez dyrektora materiałów, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7, rada pracownicza przedsiębiorstwa podejmuje uchwałę w sprawie programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa.

2. Jeżeli projekt programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa przewiduje ubieganie się o kredyt bankowy, dotacje lub zwolnienie podatkowe, rada pracownicza przed podjęciem uchwały, o której mowa w ust. 1, zasięga odpowiednio opinii banku finansującego działalność przedsiębiorstwa lub właściwej terenowo izby skarbowej.

3. W razie odmowy udzielenia pomocy kredytowej na realizację programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa, bank może udzielać przedsiębiorstwu kredytu jedynie na wypłatę wynagrodzeń, przez okres nie dłuższy niż 4 miesiące. Kredyt podlega spłacie z najbliższych wpływów na rachunek bankowy przedsiębiorstwa.

Art. 9. 1. W uchwale w sprawie programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa rada pracownicza zatwierdza projekt programu lub odmawia jego zatwierdzenia.

2. W razie odmowy zatwierdzenia projektu programu, rada pracownicza przedstawia propozycje zmian jego postanowień. Dyrektor przedsiębiorstwa, w terminie 14 dni, przedkłada nowy projekt programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa.

3. Uchwalenie programu powinno nastąpić w ciągu miesiąca od daty podjęcia poprzedniej uchwały.

4. Do chwili podjęcia przez radę pracowniczą przedsiębiorstwa uchwały w sprawie programu dyrektor może realizować program uzdrowienia przewidziany w projekcie.

Art. 10. Dyrektor przedsiębiorstwa jest obowiązany do niezwłocznego zawiadomienia organu założycielskiego, banku finansującego działalność przedsiębiorstwa oraz właściwej terenowo izby skarbowej o treści każdej z uchwał, o których mowa w art. 9.

Art. 11. 1. Jeżeli wszczęcie postępowania wewnętrznego nie jest celowe albo wszczęte postępowanie nie rokuje poprawy gospodarki przedsiębiorstwa, może nastąpić jego likwidacja w trybie określonym w ustawie o przedsiębiorstwach państwowych, ze zmianami wynikającymi z przepisów ust. 2—4.

2. Z wnioskiem o likwidację przedsiębiorstwa może wystąpić dyrektor lub rada pracownicza.

3. Wniosek dyrektora o likwidację wymaga zaopiniowania przez radę pracowniczą w terminie 14 dni.

4. Organ założycielski może nie uwzględnić wniosku o likwidację przedsiębiorstwa i ustanowić nad nim zarząd komisaryczny.

Art. 12. Po otrzymaniu zawiadomienia, że wyniki działalności przedsiębiorstwa grożą stratą, organ założycielski może powołać, a jeżeli przedsiębiorstwo działa ze stratą — powołuje komisję przewidzianą w art. 50 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych.

Art. 13. Jeżeli w terminie trzech miesięcy od dnia przedstawienia przez dyrektora materiałów, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7, rada pracownicza przedsiębiorstwa nie podejmie uchwały w sprawie zatwierdzenia projektu programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa, organ założycielski może wydać decyzję o likwidacji przedsiębiorstwa albo — gdy wymaga tego ważny interes społeczny — ustanowić nad przedsiębiorstwem zarząd komisaryczny.

Art. 14. 1. Po uchwaleniu programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwo jest obowiązane przystąpić niezwłocznie do wykonania tego programu.

2. Dyrektor przedsiębiorstwa jest obowiązany przedstawiać radzie pracowniczej przedsiębiorstwa, co trzy miesiące, sprawozdanie z wykonania programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa. Program uzdrowienia gospodarki może przewidywać krótsze terminy przedstawiania sprawozdań.

3. Odpis sprawozdania składa się organowi założycielskiemu, bankowi finansującemu działalność przedsiębiorstwa oraz właściwej terenowo izbie skarbowej.

Rozdział 3

Zarząd komisaryczny.

Art. 15. 1. Jeżeli przedsiębiorstwo państwowe poniosło stratę, która wyczerpała już jego fundusz rezerwowy, a bank odmówił dalszego kredytowania przedsiębiorstwa, organ założycielski może podjąć decyzję o likwidacji przedsiębiorstwa, niezależnie od tego, czy uprzednio wszczęto już postępowanie wewnętrzne.

2. Jeżeli wymaga tego ważny interes społeczny, organ założycielski odstępuje od likwidacji przedsiębiorstwa i ustanawia nad nim zarząd komisaryczny.

Art. 16. Jeżeli uprzednio wszczęto postępowanie wewnętrzne, organ założycielski może, gdy ważny interes społeczny wymaga dalszego prowadzenia działalności przedsiębiorstwa, ustanowić nad nim zarząd komisaryczny w razie:

- 1) nieuwzględnienia wniosku dyrektora lub rady pracowniczej przedsiębiorstwa o likwidację przedsiębiorstwa z powodu prowadzenia działalności ze stratą,
- 2) braku istotnej poprawy stanu gospodarki przedsiębiorstwa w okresie ustalonym w programie uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa,
- 3) niepodjęcia, w terminie określonym w art. 13, uchwały w sprawie zatwierdzenia projektu programu uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa.

Art. 17. Jeżeli, stosownie do art. 12, powołano komisję do oceny stanu gospodarczego przedsiębiorstwa, decyzję o ustanowieniu zarządu komisarycznego organ założycielski podejmuje po rozpatrzeniu wniosków komisji.

Art. 18. Organ założycielski zawiadamia terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, właściwy ze względu na siedzibę przedsiębiorstwa, bank finansujący działalność przedsiębiorstwa oraz właściwą terenowo izbę skarbową o ustanowieniu zarządu komisarycznego lub likwidacji przedsiębiorstwa.

Art. 19. Jeżeli ustanowienie zarządu komisarycznego nastąpiło z powodu poniesienia przez przedsiębiorstwo straty, która wyczerpała już jego fundusz rezerwowy,

a bank odmówił dalszego kredytowania przedsiębiorstwa, organ założycielski równocześnie z ustanowieniem zarządu komisarycznego, w porozumieniu z Ministrem Finansów, zapewnia przedsiębiorstwu odpowiednie środki na pokrycie jego strat w okresie zarządu komisarycznego.

Art. 20. 1. Zarząd komisaryczny ustanawia się na czas oznaczony, nie dłuższy jednak niż dwa lata.

2. Jeżeli, w terminie określonym zgodnie z ust. 1, nie nastąpi uzdrowienie gospodarki przedsiębiorstwa, powinno ono ulec likwidacji, chyba że w wyjątkowych wypadkach ważne względy społeczne wymagają przedłużenia okresu zarządu komisarycznego. Okres tego zarządu nie może trwać jednak dłużej niż dalsze dwa lata.

Art. 21. 1. Ustanowienie zarządu komisarycznego i jego ustanie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.

2. Wobec osób trzecich ustanowienie i ustanie zarządu komisarycznego ma skutek dopiero z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorstw państwowych.

Art. 22. 1. Pełnienie zarządu komisarycznego powierza się osobie powoływanej przez organ założycielski w porozumieniu z Ministrem Finansów.

2. Z chwilą ustanowienia zarządu komisarycznego przechodzą na niego z mocy prawa kompetencje organów przedsiębiorstwa.

3. Z chwilą ustanowienia zarządu komisarycznego organy samorządu załogi przedsiębiorstwa ulegają z mocy prawa rozwiązaniu.

4. Jeżeli ustanowienie zarządu komisarycznego było poprzedzone postępowaniem wewnętrznym, a zarząd komisaryczny został ustanowiony z innych przyczyn niż wymienione w art. 16 pkt 3, organy samorządu nie ulegają rozwiązaniu, jednakże nie mogą one podejmować uchwał w sprawach wymienionych w art. 10 i 24 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. Nr 24, poz. 123).

Art. 23. 1. Zarząd komisaryczny niezwłocznie po jego ustanowieniu jest obowiązany przedstawić organowi założycielskiemu program uzdrowienia gospodarki przedsiębiorstwa. Odpis programu przesyła się bankowi finansującemu działalność przedsiębiorstwa oraz właściwej terenowo izbie skarbowej.

2. Zarząd komisaryczny przedstawia organowi założycielskiemu, co trzy miesiące, sprawozdanie ze swojej działalności.

Art. 24. 1. Przedsiębiorstwo pod zarządem komisarycznym może ubiegać się o udzielenie mu kredytu za poręczeniem organu założycielskiego, działającego w porozumieniu z właściwą terenowo izbą skarbową.

2. W razie odmowy banku udzielenia kredytu stosuje się odpowiednio przepisy art. 8 ust. 3.

Rozdział 4

Upadłość przedsiębiorstwa państwowego.

Art. 25. Podstawą ogłoszenia upadłości jest stan niewypłacalności przedsiębiorstwa, wyrażający się w tym, iż według bilansu jego majątek nie wystarcza na pokrycie zobowiązań, przy czym jako zobowiązanie wobec Skarbu Państwa traktuje się część funduszu statutowego

przedsiębiorstwa finansującego jego środki trwale. Zobowiązanie to jest zaspokajane w ostatniej kolejności.

Art. 26. 1. Postępowanie upadłościowe w stosunku do przedsiębiorstwa państwowego należy do sądu wojewódzkiego, w którego okręgu przedsiębiorstwo ma swoją siedzibę.

2. Sąd orzeka w składzie trzech sędziów.

Art. 27. 1. Z chwilą zaistnienia podstaw upadłości dyrektor przedsiębiorstwa lub likwidator albo osoba sprawująca zarząd komisaryczny są obowiązani zgłosić niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 14 dni, wniosek o ogłoszenie upadłości, zawiadamiając o tym organ założycielski, bank finansujący działalność przedsiębiorstwa oraz radę pracowniczą przedsiębiorstwa.

2. Wniosek o ogłoszenie upadłości może być zgłoszony również przez organ założycielski oraz przez bank finansujący działalność przedsiębiorstwa.

Art. 28. Wniosek o ogłoszenie upadłości może być zgłoszony również przez wierzyciela przedsiębiorstwa, jeżeli należność pieniężna, stwierdzona tytułem egzekucyjnym lub uznana na piśmie, nie została zaspokojona w ciągu sześciu miesięcy od dnia zgłoszenia jej we właściwym trybie do pokrycia z rachunku bankowego przedsiębiorstwa.

Art. 29. 1. Uwzględniając wniosek o ogłoszenie upadłości sąd, po wysłuchaniu organu założycielskiego, wyznacza syndyka upadłości spośród osób wykazujących się znajomością organizacji i działalności przedsiębiorstw państwowych. Syndykiem może być również osoba prawna.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określić osoby prawne, które mogą być wyznaczane syndykami.

3. Z chwilą powołania syndyka przejmuje zarząd upadłym przedsiębiorstwem.

Art. 30. 1. Z chwilą ogłoszenia upadłości syndyk jest obowiązany rozwiązać z pracownikami przedsiębiorstwa umowy o pracę z zachowaniem obowiązujących terminów wypowiedzenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do umów o pracę zawartych na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy.

3. W celu zapewnienia wykonania zadań związanych z realizacją postępowania upadłościowego, syndyk może odstąpić od rozwiązania umowy o pracę z pracownikami niezbędnymi do wykonania tych zadań.

4. Przy wypowiedzaniu umów o pracę nie stosuje się przepisów zakazujących lub ograniczających dopuszczalność wypowiedzania lub rozwiązywania takich umów.

5. Należności pracowników podlegają zaspokojeniu w trybie określonym w art. 1025 Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 31. 1. W razie ustanowienia zarządu komisarycznego lub ogłoszenia upadłości, organ założycielski odwołuje dyrektora z zajmowanego stanowiska.

2. Z chwilą ogłoszenia upadłości ulegają z mocy prawa zawieszeniu prawa i obowiązki dyrektora przedsiębiorstwa, likwidatora oraz zarządu komisarycznego.

3. Organ samorządu załogi przedsiębiorstwa z chwilą ogłoszenia upadłości ulegają z mocy prawa rozwiązaniu.

Art. 32. Z chwilą ogłoszenia upadłości nie stosuje się przepisu art. 1062 Kodeksu postępowania cywilnego o ograniczeniach egzekucji przeciwko przedsiębiorstwom państwowym.

Art. 33. Bieg terminów ograniczających dochodzenie roszczeń przeciwko przedsiębiorstwu, w stosunku do którego ogłoszono upadłość, ulega zawieszeniu na czas od dnia ogłoszenia upadłości do dnia uprawomocnienia się postanowienia sędziego-komisarza co do odmowy uznania zgłoszonej wierzytelności.

Art. 34. Niezwłocznie po powołaniu syndyk jest obowiązany dokonać w rejestrze przedsiębiorstw państwowych zgłoszenia o upadłości przedsiębiorstwa oraz ogłosić w centralnym dzienniku wezwanie do wierzycieli o zgłaszanie wierzytelności w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

Art. 35. 1. Po upływie terminu do zgłoszenia wierzytelności przez wierzycieli sędzia-komisarz wyznacza z urzędu rozprawę w celu zawarcia z nimi układu co do sposobu i zakresu spłaty wierzycieli.

2. Sędzia-komisarz wzywa do udziału w rozprawie organ założycielski.

Art. 36. 1. Jeżeli nie dojdzie do układu z wierzycielami, sędzia-komisarz wyznaczy termin, w ciągu którego jednostki gospodarki społecznej mogą zgłaszać oferty nabycia przedsiębiorstwa.

2. Informacje o warunkach nabycia przedsiębiorstwa i terminie składania ofert ogłasza się w sposób zapewniający dotarcie ich do możliwie szerokiego kręgu zainteresowanych.

3. W razie zgłoszenia większej liczby ofert, syndyk wyznacza rozprawę w celu przeprowadzenia ustnego przetargu. Pierwszeństwo nabycia przysługuje jednostce, która zgłosiła najwyższą cenę nabycia. Przy równych cenach pierwszeństwo nabycia przysługuje przedsiębiorstwom państwowym.

4. Prawo nabycia przyznaje sędzia-komisarz.

5. Nabycie przedsiębiorstwa następuje w stanie wolnym od wszelkich obciążeń, z wyjątkiem służebności gruntowych.

6. W razie uzyskania za przedsiębiorstwo ceny wyższej od sumy długów przedsiębiorstwa, nadwyżka podlega przekazaniu organowi założycielskiemu.

7. Sędzia-komisarz zgłasza nabycie przedsiębiorstwa do rejestru przedsiębiorstw państwowych. Wykreślenie z rejestru wywiera skutek od dnia uprawomocnienia się postanowienia sędziego-komisarza o przyznaniu prawa nabycia upadłego przedsiębiorstwa.

Art. 37. 1. Jeżeli nie nastąpi nabycie przedsiębiorstwa w trybie określonym w artykule poprzedzającym, syndyk przystępuje do zbycia poszczególnych składników majątku przedsiębiorstwa.

2. Do nabycia składników majątku stosuje się odpowiednio art. 36 ust. 3.

Art. 38. Przy zaspokajaniu należności przypadających od upadłego przedsiębiorstwa stosuje się odpowiednio art. 1025 Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 39. Do postępowania upadłościowego w sprawach nie uregulowanych niniejszą ustawą stosuje się przepisy Prawa upadłościowego.

Rozdział 5

Odpowiedzialność prawna.

Art. 40. Zawinione niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez dyrektora obowiązków wynikających z niniejszej ustawy stanowi ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych. Odwołanie dyrektora z takiej przyczyny jest równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Art. 41. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków wynikających z niniejszej ustawy dopuścił przez to do powstania szkody w przedsiębiorstwie, ponosi odpowiedzialność materialną na zasadach określonych w przepisach Kodeksu pracy, z tym jednak że wysokość odszkodowania w razie wyrządzenia szkody z winy nieumyślnej nie może przekraczać kwoty sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

2. Dyrektor przedsiębiorstwa, likwidator oraz osoba sprawująca zarząd komisaryczny ponoszą odpowiedzialność wobec wierzycieli przedsiębiorstwa, jeżeli w wyniku wniosku o ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa wierzyciele ponieśli z tego powodu szkodę. Odszkodowanie z tytułu tej odpowiedzialności jest ograniczone do wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

Art. 42. Dyrektor przedsiębiorstwa, o którym mowa w art. 41 ust. 1, nie może być powołany na stanowisko dyrektora przedsiębiorstwa państwowego w ciągu 5 lat od jego odwołania, chyba że w postępowaniu sądowym zostanie ustalone, że ogłoszenie upadłości nastąpiło z przyczyn, za które nie ponosi odpowiedzialności. Powództwo o ustalenie powinno być wniesione przeciwko organowi założycielskiemu w ciągu roku od dnia odwołania ze stanowiska.

Art. 43. 1. Członkowie rady pracowniczej przedsiębiorstwa, w stosunku do którego ogłoszono upadłość, są pozbawieni biernego prawa wyborczego do organów samorządu załogi przedsiębiorstw państwowych w ciągu pięciu lat od rozwiązania rady.

2. Członek rady pracowniczej nie traci prawa, o którym mowa w ust. 1, jeżeli w postępowaniu sądowym zostanie ustalone, że ogłoszenie upadłości przedsiębiorstwa nastąpiło z przyczyn, za które nie ponosi odpowiedzialności rada pracownicza, której był członkiem.

3. Powództwo, o którym mowa w ust. 2, może być wniesione przez każdego z członków rady pracowniczej upadłego przedsiębiorstwa w terminie jednego roku od dnia ogłoszenia upadłości przedsiębiorstwa.

Art. 44. Postępowanie sądowe wszczęte na podstawie art. 42 i 43 jest wolne od opłat i kosztów sądowych.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy szczególne i końcowe.

Art. 45. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. Nr 24, poz. 122 i z 1982 r. Nr 45, poz. 289) art. 50 ust. 3 skreśla się.

Art. 46. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi rodzaje gwarantowanych przez Skarb Państwa roszczeń pracowniczych, utrzymujących się lub powstających po dniu likwidacji albo ogłoszenia upadłości przedsiębiorstwa państwowego, oraz zasady ich zaspokajania.

Art. 47. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1983 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*